

Av. Merve Leman BULUT MİŐE

**ULUSLARARASI HUKUKTA MÜDAHALE VE
KUVVET KULLANIMININ YASAKLANMASI
İLKELERİ BAĞLAMINDA SİBER
SALDIRILAR**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM NİTELİĞİ İTİBARIYLA İNTERNET VE SİBER UZAY

I. BİR ÇAĞA DAMGASINI VURAN TEKNOLOJİ: İNTERNET	3
II. KAVRAM VE TERİMLERLE SİBER UZAY	6
A. Siber ve Siber Uzayın Kökeni	6
B. Siber Uzaya İlişkin Temel Özellikler	8
C. Ulusal ve Uluslararası Sahada Siber Uzay Kavramları	9
1. Türkiye’de Siber Uzaya İlişkin Temel Kavramlar	10
2. ABD’de Siber Uzaya İlişkin Temel Kavramlar	11
3. Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü’nde (NATO) Siber Uzaya İlişkin Temel Kavramlar.....	12
4. Şanhay İşbirliği Örgütü’nde Siber Uzaya İlişkin Temel Kavramlar.....	14
III. SİBER SALDIRI ARAÇ VE YÖNTEMLERİ.....	16
A. Siber Saldırı Araçları	16
1. Başka Bir Programa Bağımlı Siber Saldırı Yazılımları	17
a. Virüs (Virus)	17
b. Truva Atı (Trojan Horse)	18
c. Mantık Bombası (Logic Bomb)	19
d. Arka Kapı (Backdoor/Trapdoor)	20

2. Diğer Programlardan Bağımsız Siber Saldırı Yazılımları	21
a. Bakteri (Bacterium)	21
b. Solucan (Worm)	21
B. Başlıca Siber Saldırı Yöntemleri	22
1. Hizmet Engelleme (Denial of Service - DoS/DDoS)	22
2. Zombi/Köle Bilgisayar (Botnet)	23
3. Yetki Artırımı (Privilege Escalation)	24
4. Sosyal Mühendislik (Social Engineering)	24
5. Gelişmiş Sürekli Tehditler (Advanced Persistent Threats)	25
IV. SİBER AKTÖRLER	25
A. Devletler	26
B. Uluslararası Kurumlar ve Devlet Dışı Aktörler	28
1. Bilgisayar Eylemcileri (Hacktivists)	30
2. Bilgisayar Korsanları (Hackers)	30
3. Siber Teröristler	32
4. Organize Siber Suçlular	32
5. Şirketler	33
6. Siber Casusluk Ajanları	33
7. Siber Savaşçılar/Milisler	34

İKİNCİ BÖLÜM

ULUSLARARASI HUKUKUN İLGİLİ

TEMEL KURALLARI VE SİBER

SALDIRILAR

I. DEVLETLERİN EGEMENLİĞİ	37
A. Egemenliğin Mahiyeti	37
B. Devletlerin Egemen Eşitliği İlkesi	40
C. Siber Uzayda Egemenlik	45
II. İÇ İŞLERE KARIŞMAMA İLKESİ VE MÜDAHALE YASAĞI	47

A. İç İşlere Karışmama İlkesi ve Müdahale Yasağının Mahiyeti.....	47
B. Siber Uzayda İç İşlere Karışmama İlkesi ve Müdahale Yasağı.....	50
III. KUVVET KULLANMA YASAĞI VE MEŞRU MÜDAFAA.....	55
A. Kuvvet Kullanma Yasağı ve Meşru Müdafanın Mahiyeti	55
B. Siber Uzayda Kuvvet Kullanma Yasağı ve Meşru Müdafaa.....	65
IV. DEVLETLERİN ULUSLARARASI SORUMLULUĞU VE İSNADİYET	70
A. Devletlerin Uluslararası Sorumluluğu ve İsnadiyetin Mahiyeti.....	70
B. Siber Uzayda Devletlerin Uluslararası Sorumluluğu ve İsnadiyet..	73
1. Devlet Organları Tarafından veya Özen Yükümlülüğünün İhlali Sonucu Gerçekleştirilen Siber Saldırıları	76
2. Devlet Dışı Aktörler Tarafından Gerçekleştirilen Siber Saldırıları	78

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SİBER UZAYDA DEVLET UYGULAMALARINA DAİR BAŞLICA ÖRNEKLER

I. EGEMENLİK, İÇ İŞLERE KARIŞMAMA İLKESİ VE MÜDAHALE YASAĞINA İLİŞKİN ÖRNEKLER.....	82
A. İlk Siber Saldırı ve Uluslararası Hukuk Tartışmaları: Estonya (2007)	82
B. Siber Saldırıların Hibrit Niteliği: Gürcistan-Rusya Sorunları (2008)	88
C. Baskı Amaçlı Siber Saldırıları: Abd-Sony-Kuzey Kore Üçgeni (2014)	94
II. KUVVET KULLANMA YASAĞI VE MEŞRU MÜDAFAAYA İLİŞKİN ÖRNEKLER	102
A. Siber Saldırıların Desteği: Suriye-İsrail Orchard Operasyonu (2007)	102
B. Siber Saldırılarda Fiziksel Zarar Tartışmaları: Stuxnet (2014)....	104

C. Süregelen Siber Saldırılar: Ukrayna-Rusya Gerilimi (2014-Günümüz)	111
SONUÇ	121
KAYNAKÇA.....	125